Српска теологија данас 2010 (28–29. мај 2010)
Београд: Православни богословски факултет, 2011, 611–616

Балтић Милица

Универзитет Унион, Београд

Анализа савремених теолошких текстова у светлу наставе страних језика: Gesù dı Nazaret

Сажетак: Рад има задатак да покаже како се савремени теолошки текстови могу користити током наставе италијанског као страног језика на свим нивоима учења. Биће анализирани делови књиге „Gesù di Nazaret" папе Бенедикта XVI на наративном, аналитичко-лексичком и аналитичко-морфосинтаксичком нивоу, а биће коришћени, између осталог, и упитници и табеле.

Место писаних аутентичних књижевних текстова на часовима страног језика генерално је слабо заступљено (Guastalla 1999, 9–17). Убацивање аутентичних текстова обично се задржава за више нивое наставе јер се књижевна дела уопште сматрају претешким и превише компликованим (Humphris 1999, 29–40). Противници таквог става који су о томе писали још осамдесетих година су: (Belasco 1981, 14–33), (Swaffer, Stephens 1981, 254–274), (Gilman, Moody 1984, 331–34), и (Stevick 1984, 281–83) . Они предлажу употребу аутентичних текстова на далеко нижем нивоу знања станог језика него што је то уобичајено.

Питање употребе аутентичних књижевних текстова, (а самим тим и употребе теолошких текстова) у настави страног језика је кључно јер су недавне студије показале неопходност *input*-а у облику аутентичног, разумљивог текста, а у сврху овладавања страним језиком, указујући на то како је квалитет изабраног текста тај који ће допринети бржем и бољем усвајању станог језика који се учи (Dulay, Burt, Krashen 1982, 263–64), (Coonan 2002,140), (Devitt 1997, 458). У настави страног језика вокабулар као и граматичке јединице су представљене идеалним моделима и језик је готово ограничен унапред формулисаним калупима како би били представљени стандардни и граматички прихватљиви облици, стога би књижевни текстови били ти који би рушили „сужавајуће елементе" у настави.

Са увођењем и све већим прихватањем комуникативног начина у приступу настави, увођење савремених текстова из књижевности је добило на популарности из оправданих разлога.

Осим што би послужио као материјал и *input* за граматичке, лексичке, синтаксичке вежбе, овакве врсте текстова су материјал за проширење теме комуникативног приступа настави страног језика, који тежи интерактивности где је улога студента пре свега двосмерна. Ситуација реципрочности између наставника и студента код коришћења аутентичних књижевних, односно теолошких текстова је унеколико лакша и природнија, а представљамо укратко њену шему: (Coonan 2002, 167).

(задаци) наставник (input/output)	<---------->	(интеракција) студент (input/output)

Да бисмо могли да користимо теолошке текстове за рад на часу страног језика, потребно је руководити се одређеним мерилима за њихов одабир. Од постојећих критеријума издвајамо:

А) студентско интересовање;
Б) потребе за одређеним типом језика;
Ц) лингвистички ниво студента;
Д) усклађивање текста са њиховом језичком компетенцијом.

Нека мерила која се користе и за одабри других књижевних дела, била би примењена и овде.

1 Без обзира што се ради о теолошким текстовима, ми бисмо се руководили „савременошћу“ дела. Уколико бисмо се више удаљавали од периода пре половине XX века ка ранијим периодима, ризик да се у одабиру текста погреши био би већи (Catizone 1999, 41–44).

2. Савремени теолошки текст који се бира мора да задовољава критеријум „аутономије“, тј. сам мора да буде у стању да живи сопствени живот у смислу разумевања, а да не буде превише условљен знањем ониме што претходи (Catizone 1999, 42).

За пример лошег одабира чланка (текст испод) приказујемо део где писац одмах почиње с именом *Cipriano* (о коме даље у пасусу више нема речи), а који затим у тексту помиње *dimensioni di significato* чије ће значење и смисао студенту бити сасвим нејасни, и сам приређени текст ће им бити демотивишући и готово бесмислен.

A questo punto vorrei dare la parola ancora una volta a Cipriano che sottolinea entrambe le dimensioni di significato. Egli riferisce però la parola „nostro“, di cui abbiamo parlato più sopra, proprio anche all'Eucaristia che in un senso particolare è pane „nostro“, pane dei discepoli di Gesù Cristo.

Следећи пасус би могао да задовољи задат критеријум, и да, иако истргнут из дела, даје потпуну јасноћу и целину коју студент може да стекне читајући га, самим тим што се овде помиње тумачење молитве *Оче наш* која је сама по себи довољан гарант „аутономије“, а овде дајемо тумачење њене пете молбе –*и остави нам дугове наше*.

La quinta domanda del Padre nostro presuppone un mondo nel quale esistono debiti-debiti di uomini verso uomini, debiti di fronte a Dio; ogni colpa tra uomini comporta in qualche modo un ferimento della verità e dell'amore e si oppone così a quel Dio che è la Verità e l'Amore.

3. Још један од критеријума био би дужина самог текста, као и његова способност да изазове интересовање код студената.

Даље се поставља питање – како анализирати изабрани савремени теолошки текст, тј. да ли се треба фокусирати на аутентично или аналитичко читање. Такозвана „стручна терминологија“, како ћемо видети у практичном делу рада, биће обрађена у аналитичко лексичом делу, а сваком делу аналитичке обраде може претходити и аутенитична, где ће интересовање студената директно зависити и од познавања стручне терминологије матерњег језика. Наиме, што прецизније разумевање теолошких термина на матерњем језику, његова употреба, разумевање и прихватање биће и на страном.

Аутентично читање ставља акценат на само значење, а не на форме и циљ му је да развије и побољша способности за сам процес читања и да убрза несвесни механизам усвајања једног језика. Гуастала (Guastalla 1999, 11) каже да током ове активности наставника не интересује да ли је студент „разумео“ право значење књижевног текста. С друге стране имамо Хамфриза (Humphris1999, 34) који наглашава неопходност да се речи текста разумеју у што већем степену, јер за не-књижевни текст десет посто разумевања се може прихватити, али је тај проценат за књижевни текст веома мали. Њихова мишљења нису супротна, јер је схватање књижевног

текста увек субјективно. Хамфриз говори о разумевању значења речи, а што је јаснији студенту њихов смисао (а мишљења смо да би требало да буде преко деведесет посто за већину оваквог начина приступања тексту), мотивација и заинтересованост студената за њега ће бити, по природи ствари, већи.

Током аналитичког читања акценат се ставља на граматичке јединице које су присутне у једном одељку, а само читање овог типа захтева дидактизацију изабраног текста, односно коришћење неке од дидактичких техника. Ми смо се определили за табеле које по истраживањима потпомажу процес меморисања страног језика. Током рада с табелама све битне информације које доприносе разумевању текста се задржавају у меморији све време док се текст чита, што све доприноси и његовом глобалном разумевању (Cardona, 2001).

Уједно можемо да кажемо да употребом табела може ефикасно да се реши проблем фокусирања на један задатак (Skehan, 1996, 38–62). Дешава се да студенти који су фокусирани на значење немају времена да се баве формом. С друге стране, студенти који су превише фокусирани на комуникацију можда неће имати времена да користе граматичка правила.

Дајемо овде и уопштени пример графичке организације текста који би студентима био понуђен тек након што се навикну на рад с табелама прилагођеним њиховом нивоу. Од студената би се тражило да класификују и издвоје структуре текста према шеми, по којој је даље могуће организовати и дидактизовати изабран књижевни тескт, али и урадити морфосинтаксичку анализу издвојених јединица, као и наставити и развити рад у правцу конверзације и дискусије међу студентима.

(Coonan, 2002, 147)

О аналитичком читању одељака из књиге *Gesù di Nazaret* папе Бенедикта XVI говорићемо у практичном делу рада.

Наративна обрада

Ниво А2

Il brano che leggerai inizia cosi':

I Padri della Chiesa, di fatto, hanno inteso in modo praticamente unanime la quarta domanda del ***Padre nostro*** *come domanda per l'Eucaristia.*

Seleziona le alternative che secondo te sono giuste:

I Padri della Chiesa= 1) si riferisce ad una dottrina

2) sono i cristiani che formano una letteratura patristica hanno inteso in modo praticamente unanime=1) hanno capito con chiarezza

2) hanno capito nello stesso modo la quarta domanda del *Padre nostro*= 1) si riferisce a-*dacci oggi il nostro pane quotidiano*

2) si riferisce a-*e rimetti a noi i nostri debiti* come domanda per l'Eucaristia= 1) la quarta domanda si riferisce all'Eucaristia

2) i padri si chiedono se la quarta domanda legata all'Eucaristia

Il brano, secondo te, prosegue così:

In questo senso la preghiera del Signore si trova nella liturgia della santa Messa come preghiera eucaristica.

Ciò significa: essere una cosa sola con la volontà del Padre la fonte della vita di Gesù.

Comprensione finale:

Secondo i Padri della Chiesa L'Eucaristia legata alla domanda – *dacci oggi il nostro pane quotidiano*

I Padri della Chiesa negano il collegamento tra l'Eucaristia id il *Padre nostro*.

Ниво А2
Scegliere la catena giusta

siede	sulla cattedra	di Mosè

Gesù

predica	come Mosè	maestro

ci parla	da maestro	nella scuola

...ma non come i maestri, che vengono formati al loro incarico nelle scuole; siede lì come il Mosè più grande, che estende l'Alleanza a tutti i popoli.

Ниво А1
Match i CLOZE

Студентима су понуђене речи од којих праве реченице: ради лакшег сналажења, реченица је подељена на два дела. У другом делу дата је добро позната вежба *Cloze*.

Match e Cloze:

evangelisti	il regno di Dio
Gli apostoli	e raccolgono
innanzitutto	annunciano
sono	cosi' gli uomini

nella nuova famiglia
di Dio
-come Gesù

Ma l'annuncio del regno di Dio non mai solo_____, mai solo_____. È _____, cosi' come Gesù stesso è avvenimento, parola di Dio in_____. Annunciandolo, conducono all'_____con Lui.

insegnamento, persona, incontro, parola, avvenimento.

Аналитичко лексичка анализа

Ниво А1

Студенти читају пасус из књиге *Gesù di Nazaret*. Захтев је да се за подвучене речи у тексту пронађе најближа постојећа дефиниција поред које се уписује одговарајући број.

Il tema „perdono" pervade tutto il Vangelo. Lo incontriamo subito all'inizio del Discorso della montagna nella nuova interpretazione del quinto comandamento, in cui il Signore ci dice: „Se dunque presenti la tua offerta sull'altare e lì ti ricordi che tuo fratello ha qualche cosa contro di te, lascia lì il tuo dono davanti all'altare e va' prima a riconciliarti con il tuo fratello e poi torna ad offrire il tuo dono" (Mt 5,23s).

1 perdono	atto del spiegare cosa ritenuta oscura o difficile
2 Vangelo	precetto positivo o negativo imposto da Dio nella rivelazione
3 interpretazione	Gesù Cristo

4 comandamento	remissione di una colpa e del relativo castigo
5 il Signore	dono a Dio
6 offerta	la buona notizia, predicazione del regno di Dio
7 altare	ara sulla quale si celebrano sacrifici alle divinità
8 lasciare	cessare di tenere
9 riconciliare	rappacificare
10 Discorso della montagna	

Аналитичко морфосинтаксичка анализа
Ниво Б2

Тема одељка је *passato remoto, passato prossimo* и герунд.

Подвуците све глаголе у овим прошлим временима, као и у герунду, а затим попуните табелу према датим примерима.

Per il momento basti un pensiero del Cardinale John Henry Newman, il quale disse una volta che Dio fu sì capace di creare il mondo intero dalla nulla con una parola, ma la colpa e la sofferenza degli uomini potè superarle solo mettendosi Egli stesso in gioco, divenendo nel suo Figlio Egli stesso un sofferente che ha portato questo peso e lo ha superato per mezzo del dono di se stesso.

Infinito	Analisi dei verbi e modi	Con che cosa concorda il gerundio?
bastare	3.persona singolare, congiuntivo presente	
dire	3.persona singolare, passato remoto	
essere		
potere		
divenire	Gerundio presente	Con il soggetto „Egli“

Трудили смо се, користећи што више практичних примера, да покажемо како рад са књижевним текстовима из области теологије може да буде врло користан ако се сами текстови дидактизују и прилагоде потребама и језичкој компетенцији студената. Мишљења смо да ће мотивација за рад са текстовима бити виша ако се заједно са пажљиво одабраним текстом из књиге користе и табеле које могу да буду најразличитијих форми : од једноставних тачно- нетачно, па до увођења у конверзацију и наставак одабраног *input*-а.

Abstract: The paper endeavours to show how the contemporary theological texts can be used in the teaching of Italian as a foreign language, at all levels of learning. Some parts of the book „Gesù di Nazaret“ by Pope Benedict XVI will be analysed on narrative, analytical-lexical and analytical-morphosyntaxic level; questionnaires and charts will also be used.

Литература

Belasco S. (1981): *Aital cal aprene las lengas estrangieras, Comprehension: The Key to Second-Language Acquisition.* The Comprehension Approach to Foreign Language Learning, Harris Winitz, Newbury House, Rowley, 1981, str.14–33.

Cardona M. (2001): *Una tecnica glottodidattica: la griglia*. In. IT, Perugia, 2001, god.2,br. 2. http://www.guerraedizioni. com/initonline/n4/index. htm

Catizone P. (1999): *Come scegliere un brano letterario*. (u zb.) C. Humphris (priredio), *Uso dei testi letterari e cinematografici.* Edizioni Dılit, Roma, 1999, str.41–44.

Coonan C. (2002): *La lingua straniera veicolare.* UTET libreria, Torino, 2002, str.140, 147,167.

Devitt S. (1997): *Interacting with Authentic Texts: Multilayered Process*. The Modern Language Journal, Blackwell Publishing, 1987, Vol. 81, No. 4, str. 457–469.

Dulay H., Burt M. and Krashen S. (1982): *Language Two.* Oxford University Press, Oxford, 1982, str.263–64.

Gilman, R.A. and Moody, L.M. (1984): *What practitioners say about listening: Research implications for the classroom*. Foreign Language Annals, 1984, str. 331–34.

Guastalla C. (1999): *Oltre" il diritto di non leggere"*. (u zb.) C. Humphris (priredio), *Uso dei testi letterari e cinematografici.* Edizioni Dılit, Roma, 1999, str.9–17.

Humphris C. (1999): *Testi letterari e testi non letterati*. (u zb.) C. Humphris (priredio), *Uso dei testi letterari e cinematografici.* Edizioni Dılit, Roma, 1999, str. 9–40.

Skehan, P. (1996): *A framework for the implementation of task-based instruction*. Applied Linguistics, Oxford Journals, Oxford, 1996, 17, str. 38–62.

Stevick, E.W. (1984): *Similarities and differences between oral and written comprehension: An imagist view*. Foreign Language Annals, 1984, 17, str.281–83.

Swaffer, J. and Stephens, D. (1981): *What Comprehension-Based Classes Look and Feel Like in Theory and Practice*. In H. Winitz (Ed.), The Comprehension Approach to Foreign Language Instruction, Newbury House, Rowley, 1981, str. 254–274.